

I kooliaste

KI T1 Aktiivtöö: KEHAOSAD JA SEEDIMINE

Soovituslik aeg: 45 minutit.

Õppeaine ja teemad:

- **Loodusõpetus:** inimene – kehaosad.
- **Inimeseõpetus:** mina ja endasse suhtumine, mina ja tervis.

Lõimingu võimalused: emakeel ja kunstiõpetus.

Eeldatavad õpitulemused:

- Õpilane oskab kirjeldada oma välimust ning kasutab selleks õigeid mõisteid.
- Õpilane oskab nimetada kehaosaid.
- Õpilane oskab nimetada seedimisega seotud peamiseid kehaosaid ja elundeid ning kirjeldada nende toimimise eesmärke.
- Õpilane teab, et inimesed on erinevad ja et iga inimene on väärtus, ta väärtustab ennast ja teisi.
- Õpilane teab, mille poolest ta teistega sarnaneb ja mille poolest teistest erineb.

Vajalikud vahendid: suured paberid, millele oleks võimalik mahutada elusuuruses õpilase figuur, värvilised pliiatsid, markerid.

Loe ka:

Lugemismaterjal „Seedimisega seotud elundid“ lk 16.

Infoks: anatoomias kasutatav organismi mõiste on tuletatud ladinakeelsest sõnast *organismus* ning see tähistab kõiki elusolendeid. Mõned organismid on silmaga nähtamatud ja võivad mõjuda kasulikult (nt pärmseen, mis kergitab saia) või kahjulikult (nt haigustekitajad). Inimese organism on tunduvalt keerukama ehitusega ning selle toimimiseks on vajalik mitmete organite koostöö. Organi mõiste on tuletatud kreeka keelsest sõnast *organon* – tööriist. Organid ehk elundid on kindlate ülesannetega toimeüksused meie kehas (nt süda, kopsud, maks, neerud jne). Kehaosadeks võib nimetada kõiki selgepiiriliste erisustega ja funktsioonidega osasid kehas (nt pea, küünarvars, kõht, nägu, silm, keel, lõug, kael, kukal, nina, tuharad jne). Söömise ja seedimise eesmärk on keha varustamine eluks vajalike toitainetega, mida organismis toimivate protsesside tulemusena kasutatakse füüsiliseks arenguks ja igapäevaseks toimimiseks – seetõttu on toitumisega seotud ka meie igapäevane heaolu.

Töökäik:

0–15 minutit

- Jagage õpilased rühmadesse ning paluge igal rühmal joonistada suurele paberile kaasõpilase figuur (püsti asendis seina ääres või lamades põrandal).
- Paluge tehtud joonisele märkida kuni kümme kehaosa nimetust.
- Andke võimalus igale rühmale tutvustada oma töö tulemust. Vajadusel täpsustage või korrigeerige sõnastusi või mõisteid ning võimaldage õpilastel jooniseid täiendada. Kui õpilaste

poolt jääb nimetamata mõni oluline kehaosa, siis lisage see nimetus joonisele. Kui aeg võimaldab, siis paluge mõnel õpilasel kirjeldada kindla kehaosa ülesannet.

- Selgitage, et vaatamata välistele erinevustele on meie kehad sarnase ülesehitusega ning toimimispõhimõtetega.

15–30 minutit

- Selgitage mõisteid organism ja organid, tooge näiteid.
- Kirjutage tahvlile seedimisega seotud organite nimetused: hambad, suuõõs, söögitoru, magu, maks, soolestik. Selgitage nende asukohta ja funktsioone. Seejärel paluge õpilastel märkida need oma joonistele. Võimalusel kasutage ka illustreerivaid materjale.

30–45 minutit

- Teema kinnistamiseks ja tagasiside saamiseks paluge iga rühma esindajal kordamööda nimetada ja sõnastada seedimisega seotud kehaosa põhifunktsioonid, näiteks hambad – ülesandeks on lõhustada toit väiksemateks tükkideks.
- Tehke kokkuvõtte seedesüsteemi eesmärkidest ja toimimisest. Selgitage, et sõltuvalt sellest, mida me sööme, saab meie keha kas ehitusmaterjale, energiat, vitamiine, vedelikku vms, seetõttu on oluline ka teada, mida ja miks me sööme.

Rühmade poolt tehtud joonised võivad jääda klassiruumi seinale teema kinnistamiseks.

Idee: otsustage tunniaega planeerides, kas funktsiooni kirjeldus jääb ühiseks tunnitööks või iga õpilase iseseisvaks kodutööks.

Idee: soovi korral või aja puudumisel võib jagada tühja ehk selgitusteta figuurjoonise lehe õpilastele täiendamiseks ja teema kinnistamiseks (või teadmiste kontrollimiseks) ka individuaalseks koduseks tööks.

Idee: pakutud meetodika sobib mängulise vaheldusena hästi ka vanematesse kooliastmetesse.